

‘Going Dutch’

Sinling Nouwens Choy

‘Going Dutch’

East meets West

© 2015 S. Nouwens - Choy

Titel: 'Going Dutch' East meets West

Auteur: Sinling Nouwens - Choy

Redactie: Jeroen van der Starre

Vormgeving: Sanne van Gool

Druk en uitgave:

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.jouwboek.nl

ISBN: 978-90-8759-548-7

NUR: 450

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Inhoud

Proloog
Inleiding

Deel I

Mijn wortels

- Emigratie
- Hoe het begon
- Socialisatie

- Zelfstandigheid
- Vrijheid blijheid - een reislustige fase
- Laatbloei

- Nieuwe fase
- Dromen en wensen
- Zwangerschappen
- Eigen business – de ommezwaai
- Gloryosa - het flexibele software pakket
- Van hippe strandtenten tot springkussens

Deel II

De kracht van de natuur

- Psychosociale aspecten
- Natuurlijke therapieën, de mysteries van het leven – mijn spirituele verwondering – eigen ervaringen
- Levensstijl en Gezondheid
- Huis, Tuin en Keuken tips

Deel III

Recepten met een dierbare herinnering

Proloog

*Het grootste geschenk dat we een ander kunnen geven,
is iets van onszelf.*

Mijn leven tot nu toe is niet standaard te noemen. Het heeft iets bijzonders en er zijn verschillende kanten aan die belicht kunnen worden. Het contrast tussen twee werelden. Ik heb geprobeerd de highlights ervan te beschrijven. Het is een stukje geschiedenis en tevens een naslagwerk voor later.

‘Going Dutch’ gaat niet over het delen van de rekening, zoals je misschien zult denken. Die benaming gaat over mijn reis voorgoed naar de andere kant van de wereld. En de term “Fifty-Fifty” gaat over mijn dochters, vanwege het feit dat zij halfbloedjes zijn. Aangezien mijn oudste dochter veel vragen heeft over mijn verleden, vond ik het tijd worden mijn ervaringen en de gebeurtenissen voor haar en mijn jongste dochter vast te leggen. Hoe was het vroeger bij ons, wat heb ik allemaal gedaan vóór hun tijd? Stel je voor dat je dat door omstandigheden niet meer kunt navertellen. Dat zou jammer zijn.

Ik heb er voor gekozen om een tipje van de sluier op te lichten. Van persoonlijke verhalen tot bijzondere (leer)momenten en ontmoetingen en van psychosociale thema’s tot heerlijke opknappende soepen – die tot mijn dierbare recepten behoren.

We kunnen helaas niet om bepaalde kwesties heen. Alles is vergankelijk. Ieder mens krijgt in elke fase van zijn of haar leven zeker te maken met blijdschap en verdriet, liefde en haat, zekerheid en onzekerheid, leven en dood. We hebben soms de wind mee en dan weer tegen. Met andere woorden: we kennen allen onze hoogte- en dieptepunten. In slechte tijden komen we onszelf tegen en leren we tegelijkertijd te dealen met onszelf, met onze issues en onze omgeving. In goede tijden beseffen we dan des te beter hoe goed het leven het met ons voor heeft, hoeveel mazzel we eigenlijk hebben. Belangrijke levenslessen waar we veel aan hebben. Met vallen en opstaan ontdekken we de waarde van juist de kleine dingen. Maar we leren bovenal onszelf kennen en wie we in essentie zijn.

Dit boekwerk draag ik dan ook op aan mijn 'edelsteentjes'. Voor jou en voor hen, mijn levensverhaal tot nu toe. Ik zou het geweldig vinden als je dit boek ook gaat lezen en er jouw voordeel mee kan doen.

Inleiding

‘Going Dutch’ is inmiddels een internationaal bekende term. Nederlanders staan wereldwijd bekend om hun “Fifty-Fifty” gedrag, d.w.z. dat het heel gewoon is om in een restaurant of bar de rekening te delen. De meeste mensen zullen de titel van mijn boek ook zo uitleggen. Voor mij heeft dat begrip echter een heel andere betekenis. “Going Dutch” betekende voor mij letterlijk going Dutch.

Ik was pas vijf jaar oud en woonde vanaf mijn geboorte in Hong Kong. We stonden aan de vooravond van grote veranderingen. Emigratie; wat betekent dat en wat gaat er door je heen als je op jonge leeftijd kennis gaat maken met een andere taal in een ander land? Er is veel over te vertellen. Klimaatverandering, cultuur en uiterlijke verschillen, om maar iets te noemen.

Omdat ik zelf niet van halve waarheden houd, ga ik de voor mij belangrijke gebeurtenissen terughalen. Het is zoals het is. Ik zal vertellen over mijn emigratie naar (bijna) de andere kant van de wereld, maar ook over de moeizame start, de socialisatie, het leven, het single-zijn in de grote stad en de vele ontmoetingen tijdens mijn reizen die ik maakte van land tot land en van stad tot stad.

In dit boek lees je – in vogelvlucht – de hoogte- en dieptepunten van mijn leven. Over de hele linie komt ter sprake welke invloed psychosociale aspecten op je leven kunnen hebben. Het is een boekwerk in drie delen geworden. Deel I gaat over het eerste stuk van mijn leven in Hong Kong en de emigratie van mijn ouders met hun vier kinderen. Vervolgens zal ik het hebben over de start van mijn leven in een ander land en hoe mijn tijdlijn zich in de loop der jaren heeft ontwikkeld. Daarna volgt mijn ‘groei’-fase en verdere levensloop met daarbij de pijlers in mijn leven.

Deel II gaat over de symptomen van aandoeningen die impact hebben op je psychosociale systeem en de natuurlijke therapievormen die ik in het leven heb leren kennen. Ik ga ook niet voorbij aan mijn

ervaringen met het spirituele, de mysteries van het leven. Verder wil ik de thema's levensstijl en gezondheid met je delen, met daarbij de verschillende huis-, tuin- en keukentips - de kracht van de natuur.

Tot slot, mijn oudste dochter (acht jaar) wil graag weten (ja, ik had haar "Aagje" moeten noemen) hoe ik een gerecht bereid. Met "Aagje" bedoel ik dat ze nieuwsgierig en leergierig is. Speciaal voor haar heb ik aan het laatste gedeelte een paar recepten toegevoegd. Het zijn recepten voor gerechten met een Aziatisch tintje die ik mijn dierbaren regelmatig voorzet en die niet alleen simpel, maar ook lekker en gezond zijn. Dus het zijn vooral recepten met een voor mij dierbare herinnering.

Het is een lijstje geworden met – voor de liefhebbers – pure en authentieke recepten! Dat geldt vooral voor de heerlijke glutenvrije gerechten. Ik heb ze speciaal voor mijn "kanjers" en zovele andere "kanjers" die door hun overgevoeligheid een keer wat anders willen proberen, toegevoegd.

P.S. Ter ondersteuning van mijn persoonlijk verhaal heb ik een paar relevante stukken uit het rapport Slangenkoppen en Tijgerjagers overgenomen. De veldonderzoeker heeft bij de totstandkoming van dit rapport een belangrijke rol gespeeld, voor wat betreft observaties, informele gesprekken en interviews met de Chinese gemeenschap in Nederland.

"Het doel van dit rapport is om de lezer te voorzien van een naslagwerk over uiteenlopende aspecten van het reilen en zeilen van Chinezen in Nederland. Er wordt getracht een stukje inzicht te verschaffen in hun leef- en denkwereld".

Alhoewel het merendeel van dit rapport over illegaliteit en criminaliteit onder Chinezen in Nederland gaat, waar mijn familie en ik overigens en godzijdank ver van afstaan, worden hier ook feiten en cijfers over de Chinese cultuur en geschiedenis vermeld die ik zelf interessant vind en welke wellicht ook interessant zijn voor de lezer. Deze feiten en cijfers over de Chinese cultuur heb ik toegevoegd als bijlage. Achterin het boek vind je tevens de bronvermelding.

Deel 1

Mijn wortels

Deel 1

Mijn wortels

Britse kolonie

Hong Kong is een commerciële en kleurrijke wereldstad. De officiële taal is Kantonees, een Chinees dialect afkomstig uit de provincie Guangdong ten noorden van Hong Kong. Omdat Hong Kong tot 1997 een kolonie was van het Verenigd Koninkrijk wordt er ook Engels gesproken. Sinds Hong Kong door het Verenigd Koninkrijk aan China werd overgedragen en als Speciale Bestuurlijke Regio mocht blijven bestaan is er een toename van immigranten van het vasteland van China en daarmee ook een toename van het aantal Mandarijn-sprekende Chinezen in deze regio.

In het Queen Elizabeth Hospital werd ik in 1969 als tweede van de uiteindelijk vijf kinderen geboren. Op vierjarige leeftijd ging ik, zoals bijna iedereen, naar de kleuterschool. Dat heb ik nog ruim een jaar meegemaakt. Een uniform was verplicht op school. We droegen in de zomer een witte blouse en blauwe (korte) broek. Er werd weinig gespeeld, wel hard gewerkt. Dat kun je je bijna niet voorstellen als je het Nederlands onderwijssysteem vergelijkt met dat van Hong Kong. In Nederland leren de kinderen op die leeftijd spelenderwijs met vooral de nadruk op spelen.

In Hong Kong lag de nadruk alleen maar op leren. Er werd weinig gespeeld. Geen speel-, bouw-, of tekenhoeken of vrije keuzespeellen. Er werd dus vooral serieus gewerkt op de kleuterschool. We leerden er rekenen en het Engelse alfabet. Maar natuurlijk ook de basis van de Chinese karakters.

Wat je je misschien ook niet kunt voorstellen is dat er aan ons, de kleuterschoolleerlingetjes, ook tikken werden uitgedeeld als je niet

geluisterd had of als je je best niet had gedaan.

In vergelijking met de Nederlandse kleuterschool ging het er dus hard en streng aan toe.

Ik heb ook een keer flink straf gekregen en nog wel met een liniaal!

Ik moest mijn handje strekken en vervolgens werd er een aantal tikken uitgedeeld, afhankelijk van de ernst van het “misdrijf”. Je ziet dat mijn ervaringen met het Chinese-Britse onderwijs niet de prettigste waren.

Ik ben zelf geen voorstander van deze harde levenslessen en al helemaal niet op zo’n jonge leeftijd. Ik kan me voorstellen dat kinderen hierdoor (psychische) schade kunnen oplopen. Het is waar, de tijden zijn veranderd, ook in Hong Kong. Tegenwoordig is verbaal geweld of tik op de vingers een wettelijk en maatschappelijk niet toegestane vorm van pedagogiek.

Emigratie

Op een dag was het druk bij ons thuis. Er kwamen veel familieleden en bekenden op bezoek. Het was feest voor mijn gevoel. Ik had toen nog geen idee dat het eigenlijk een soort van afscheidsfeestje was.

Ze kwamen ons gedag zeggen. We gingen op reis, dat wist ik wel. In 1973 vertrok mijn vader naar Nederland om er net als de familie van mijn moeder een Chinees restaurant op te zetten. Dat was in die tijd booming business. Het restaurant liep goed en toen ik vijf jaar was - in het jaar 1975 - volgde mijn moeder haar man met mij en mijn zusjes. “Overal in Nederland wonen Chinezen en er zijn weinig gemeenten met niet minstens één Chinees restaurant. Het personeel is uiterst vriendelijk en je krijgt er veel voor weinig geld – dat is de reputatie van Chinezen in ons land. Zo beschouwd zijn Chinezen een ideaal voorbeeld van inburgering: zij zetten hun eigen bedrijf op en leveren een product dat gewild is bij en tevens afgestemd op de smaak van de Nederlandse bevolking. Tegelijkertijd is de reputatie dat Chinezen een gesloten gemeenschap vormen, waar buitenstaanders nauwelijks toegang toe krijgen.” (*bron: rapport Slangenkoppen en Tijgerjagers*)

Onze eerste woonplaats was Nijmegen. In dat jaar maakte ik kennis met de Nederlandse cultuur. Mijn oudste zus en ik gingen naar een school die door meer Chinese en buitenlandse kinderen bezocht

werd. Van een van de klasgenootjes kreeg ik een dropje. Ik vond het vies smaken en spuugde het uit. Ook maakte ik voor het eerst kennis met frietjes. Mijn vader haalde een keer, 's avonds na sluitingstijd van ons restaurant, een grote zak friet met mayonaise. Hij zei dat de meeste Nederlanders er dol op zijn. Dat terzijde, lekker eten is een grote hobby van hem. Mijn vader houdt er van om nog een late snack te nuttigen.

Hoe het begon

Na een jaar in Nijmegen gewoond te hebben, gingen we verhuizen naar Dieren. Daar hadden we niet zelf een restaurant. Mijn vader ging werken in het restaurant van de familie Lee. Een familielid van de kant van mijn moeder. "Mensen kunnen om zeer uiteenlopende redenen emigreren; zij vluchten weg uit een situatie waarin zij vervolgd of onderdrukt wordt, trekken weg vanwege armoede en/of hopen op een betere toekomst in een ander land. Financiële motieven geven vaak de doorslag om naar het buitenland, het rijke westen in het algemeen te gaan, maar de aanwezigheid van verwanten of bekenden in Nederland spelen een rol bij de specifieke keuze voor dit land." (*bron: rapport Slangenkoppen en Tijgerjagers*)

Het was voor mijn ouders geen moeilijke keuze geweest - eerder vanzelfsprekend - om te emigreren en te kiezen voor Nederland, want de families van de kant van mijn moeder, haar drie broers en haar oom, waren er al.

Kinderen zijn flexibel. Voor ik het wist, was ik alweer aan de nieuwe omgeving gewend. De mensen in onze omgeving waren aardig en behulpzaam. Het enige waar ik moeite voor moest doen was de taal. Thuis spraken we Kantonees. Mijn oudste zus en ik startten in dezelfde klas. Na een poosje werd ik teruggeplaatst naar de kleuterklas, terwijl mijn zus naar een andere hogere klas mocht. Ik moest dus terug naar de basis. Toen een juf mij ophaalde had ik een akelig gevoel in mijn maag. Het was al spannend genoeg een nieuwe school. Alsof dat nog niet genoeg was, werd ik verbannen naar een ander lokaal. Alhoewel ik het nare gevoel toen niet kon omschrijven wist ik waarom ik werd teruggezet. Ik was niet mondig genoeg, durfde niets te zeggen, ook omdat ik de taal niet machtig was. Wat ook niet hielp

was mijn verlegenheid. Het onbeschrijflijke gevoel dat ik had was: “ik ben niet goed genoeg”. Dit gevoel had ook een grote impact op mijn latere leven. Het beïnvloedde mijn gehele doen en laten. Een ervaring die ik niet zo snel meer zal vergeten.

Socialisatie

Mijn (achter)oom (Lee), een familielid van de kant van mijn moeder, woonde in Dieren en was getrouwd met een Nederlandse vrouw. Zij hadden samen vier (en later vijf) kinderen van onze leeftijd. We woonden pas twee jaar in Nederland en maakten voor de eerste keer kennis met het Sinterklaasfeest dat bij hun thuis werd gevierd. Een spannende ervaring was dat. Het strooien van de pepernoten, de cadeautjes die we kregen, maar vooral de imposante verschijning van de beste Sint had impact op me. De vrouw van mijn oom deed haar best om ons de typische Nederlandse gewoonten bij te brengen. Ik herinner mij dat we een keer, in de zomer, mee mochten naar een buitenzwembad. Voordat we gingen zwemmen, maakten we eerst nog een stop bij een zwemkledingboetiek. Daar, in de winkel, mocht ik een bikini uitzoeken. Ik koos een fleurige rode bikini uit. Mijn eerste ervaring met zwemmen was geweldig. Maar ook andere bijzondere momenten die zij met ons deelde staan nog diep in mijn geheugen gegrift. Zij is, ondanks dat we haar niet vaak zagen, een belangrijke schakel voor ons integratieproces geweest.

Integreren in de Nederlandse samenleving was voor mij een natuurlijk proces. Behalve dat ik open stond voor de andere gewoonten dan die ik thuis gewend was, vond ik het ook leuk om te spelen met verschillende kinderen. Daar had ik geen moeite mee. Op deze manier maakte ik geleidelijk aan mee hoe het bij hen thuis was. In Dieren had ik een vriendinnetje, een meisje met rood haar en sproetjes. Ze leek een beetje op Pipi Langkous. Een leuke meid. Daar trok ik vaak mee op en speelde dikwijls bij haar thuis. Meer bij haar dan bij mij. De thuissituatie daar was erg gemoedelijk, warm en fijn. Geheel anders dan bij ons. Mijn ouders leefden in de Chinese wereld. Ze hadden geen Nederlandse vrienden en spraken slecht Nederlands. Er waren wel cultuurverschillen, maar toch voelde ik me daar thuis. Ik paste me gemakkelijk aan. Na schooltijd ging ik zelfs wel eens bij haar eten.

Ik proefde voor de eerste keer pannenkoeken en boerenkool met worst. Wat vond ik dat lekker! Ze had een lieve, moderne moeder en een vader die met ons stoeide. Ik leerde hoe je ook anders met elkaar kon omgaan. Tegenwoordig bereid ik deze typische Nederlandse kost nog regelmatig, maar (soms) dan wel met een Aziatisch tintje. Ook de manier van omgaan met elkaar in dat gezin is een goed voorbeeld voor me geweest.

De basisschool

De overige klassen had ik, met wat kleine hindernissen, goed doorlopen. We zaten op de Prinses Beatrixschool in Dieren. Wat mij lang is bijgebleven is een voorval in de tweede klas. Ik herinnerde het mij weer toen ik mijn stapel papieren aan het opruimen was. In die stapel kwam ik een oud rapport tegen. Mijn haren stonden recht overeind toen ik de naam van de juf op het rapport zag staan. Ik zat te schommelen en de achterpoten van mijn stoel staken omhoog. Zij liep door de klas achter mij langs. Ze struikelde over mijn stoel, maar gelukkig viel ze niet. Wat er toen gebeurde ging heel snel. Ze pakte me van achteren vast en stompte me hard op mijn schouders en nek. De tikken uit Hong Kong stelde niets voor in vergelijking met wat zij deed. Ik was enorm geschrokken maar gaf geen kick. Ik kon niet eens huilen. De klas was er getuige van. Ik zag de geschrokken blikken van de andere kinderen. Ik had mijn ouders er niets over verteld. Sterker nog, een paar weken later kwam zij tussen de middag een hapje bij ons eten. In die tijd was het trendy als een leerkracht bij je thuis kwam eten. Ik had haar uitgenodigd. Ongelooflijk dat ik dat had gedaan. Wat bezielde mij eigenlijk? Ik had mijn ouders er over moeten inlichten. Maar ook een vertrouwenspersoon of zelfs andere leerkracht had ik kunnen inschakelen. Maar ja, ik was machteloos, moeilijk hoor als je pas negen jaar bent. Mijn vader had gekookt voor haar. Ze deed alsof er niets aan de hand was. Ik trouwens ook niet. Hoe zag zo'n kind-onvriendelijk mens eruit? Qua uiterlijk had ze in ieder geval veel weg van Ma Flodder.

Nu ik toch bezig ben met het verhaal over de school in Dieren herinner ik mij wat anders. Ik zat in de vierde klas. We hadden een meester, wiens naam ik mij niet meer herinner. We kregen ook gymles

van hem. Wat me opviel was dat hij na afloop van de gymles altijd een kijkje kwam nemen in de doucheruimte van de meisjes. Ik voelde me er onprettig bij. Ik schaamde me als hij bij de ingang van de douche stond en naar ons keek. Er was wel altijd een moeder bij die op de boel lette en ons hielp. Ik heb geen idee wat zij er van vond. Tegenwoordig gaat men er anders mee om, strenger, voor wat betreft toegang tot de dameskleedkamer.

De schoolperiode verliep voor mij voorspoedig, ondanks dat ik tussen twee werelden in zat. Wat mij opviel waren de uiterlijke verschillen. Met mijn Aziatisch uiterlijk stak ik wel boven het gemiddelde uit. Het viel me ook op dat sommige kinderen op school er erg leuk uitzagen. Ze droegen kleding volgens de laatste mode. Mijn kleding was wel redelijk, maar niet volgens de laatste mode. Stiekem benijdde ik hen wel. Mijn moeder was daar niet mee bezig. Haar prioriteit was zorgen voor haar vier en later vijf kinderen. Ze was meer bezig met 'overleven'. Overleven in het land waar ze nog altijd ver van af stond. Mijn innerlijke strijd begon mij parten te spelen. Wat ik van huis meekreeg, vond ik maar niks. Wat ik zag, bij andere kinderen, maakte indruk. Ondanks dat ik nog jong was zag ik goed het verschil tussen mooi en lelijk, warm en koud, rijk en arm.

Verhuizing

In de vijfde klas hadden mijn ouders ineens het plan om te verhuizen. Ze konden een restaurant overnemen. Ze wilden dit samen met de broer van mijn vader oppakken.

Bedenk je wel twee keer voordat je een restaurant of een andere zaak start met je familie. Dat vraagt om moeilijkheden. Uitzonderingen daar gelaten uiteraard. Mijn ouders zijn impulsief te noemen. Vrij plotseling, binnen een paar weken tijd, gingen we verhuizen. Ze hadden nog niet eens een nieuwe school geregeld. Kort voor ons vertrek vertelde ik het aan mijn meester. Meester Koning, een vriendelijke en joviale man. Hij vroeg naar welke school ik ging en ik wist het niet. Het enige dat ik wist was dat we in Ede gingen wonen. Hij was verbaasd en verrast tegelijk. Ik vroeg hem of hij toevallig nog een leuke school wist. Hij ging onmiddellijk aan de slag om een geschikte school voor ons te zoeken. Ik liet me maar verrassen welke school hij

zou vinden. Het werd Openbare Scholengemeenschap De Horst. Ik had het er enorm naar mijn zin. Ik had er veel, vooral buitenlandse, vriendinnen. Met het thuisfront botste het in die tijd een beetje. Kennelijk was mijn puberteit begonnen.

Onafhankelijkheid

Om niet geheel afhankelijk te zijn van mijn ouders had ik al op jonge leeftijd, zestien jaar was ik, een bijbaantje in een Indonesisch restaurant. Een leuke en hippe tent. Er kwamen veel bekenden uit de buurt. We droegen een soort van uniform dat verplicht was in het restaurant. We kregen dezelfde kleding aan als de stewardessen van Singapore Airlines. Toen had ik nog maatje xs, dus alles stond geweldig. Mijn zus werkte er ook in het weekend. Het was hard werken, maar dat vond ik niet erg, want ik had het er enorm naar mijn zin. Het was een populair restaurant in Ede en omgeving. Je kon er onbeperkt eten. “All you can eat” was toen al een hit. Ik verdiende er een leuk zakcentje bij en had soms meer fooi dan loon. Maar vooral de gezelligheid en aandacht vond ik cool. Dit baantje hield ik aan tot ongeveer mijn negentiende jaar.

Opvoeding

We werden streng, maar zorgzaam opgevoed. Mijn zus en ik deden ook graag wat andere kinderen van onze leeftijd deden. We mochten weinig. In tegenstelling tot mijn vader was mijn moeder niet zo streng, ze was best wel modern. Uitgaan associeerde mijn vader met verkeerde types en drugs. Ik ging graag naar de disco, want ik vond dansen leuk. Op zondagmiddag was er altijd disco in het plaatselijke buurtcentrum, toegang vanaf 12 jaar geloof ik. Zelfs dat mocht niet. Ik was toen 13 jaar. Toch gingen mijn zus en ik er een keer stiekem naartoe. Totdat onze vader ons kwam halen. Hij ging de tent binnen en gebood ons naar huis te gaan. Kun je je het voorstellen? Ik schaamde me diep.

Mijn moeder is een zorgzame vrouw. Zij zorgde er altijd voor dat we voldoende, gezonde voeding binnen kregen. Van de typische Chinese soepen en kruidenthees tot verse vis. Bij haar zal je niet snel last hebben van een lege maag. Een andere eigenschap van haar is haar